

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 280

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה: וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם"

לא לקבל דברים בשטחיות

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

אין העם בוטח בעת צרה על ה'?! וא"כ כיצד נבין שיעקב נכשל ח"ו בענין זה? ובהסבר הדבר נראה: שאדרבא ענין זה אצל יעקב נבע דוקא מגדלותו הרוחנית; דהנה מצינו באבותינו ששם אלקים נקרא על כל אחד מהם בנפרד: "אַלְקֵי אַבְרָהָם אַלְקֵי יִצְחָק וְאַלְקֵי יַעֲקֹב" (שמות' ג). והסבה לכך שכל אחד מהאבות היה מקורי בעבודתו; הכרתו של אברהם אינה הכרתו של יצחק, כל אחד מהם מיוחד בהכרת האלקות ולכן שם אלקים נקרא על כל אחד לחוד, כיון שכל אחד מהם עבד בכחות נפשו המיוחדים לו בהכרת הבורא והגיע להכרה מיוחדת לו לפי כושר נפשו.

אולם אם חי האדם את חיי האמונה בלי עמל בכיוון להתחדשות ההכרה, נשאר הוא עם הכרת הילדות ואינו זוכה להגיע לגילוי מקורי ומחדש באמונתו. וכך יכולים לעבור עליו עשרות שנים בקיום תורה ומצוות. אולם הכרת לבו לא תשתנה והוא כאילו עומד מן הצד ואינו מתעלה ע"י עבודתו.

סיבת אי העליה היא, אדישות! ההתחדשות באה ע"י לחימה להתנגש עם הסתירה ולהתגבר עליה. שר צבא המוסר נפשו במלחמה עבור מלכו, דוקא ע"י עמידתו במלחמה במסירות נפש, בזה הוא מגביר את אמונתו ואהבתו למלכו. וכמ"ש ה'מסילת ישרים' (החסידות יט), בהבדל בין האומרים: 'כל מאי דעבדין מן שמיא לטב', לבין אלה שאינם צריכים לטעם זה; וכל מה שיתגברו עכובים נגדם עד שיצטרכו יותר כח להעבירם, הנה יאמץ

המשך בעמ' 2 <<<

מה פשר הגנה זו שנקט בה יעקב? וביאר הגרש"ז: שבאמת היה בטוח יעקב שלא ינזק, שהרי בטבע הבריאה יראות החיות מבני אדם; ו"ומוראָכֶם וְחַתְכֶם יִהְיֶה עֲלֵיכֶם כָּל חַיַּת הָאָרֶץ" (בראשית' ט). הצלם אלקים מגן על האדם מפגיעת החיות ורק מי שמאבד את הצלם אלקים שבו הוא יכול להפגע. ויעקב אבינו בודאי שלא איבד את הצלם אלקים שבו ומוראו היה על חיות הארץ ורק עשה מגן של אבנים למעט בנס.

ורואים אנו בזה את מידת הבטחון של יעקב וכיצד זה מתאים לשאלה: "מַאֲיֵן יָבֵא עֲזָרִי"? ועוד יותר שהרי זיווגו של יצחק ג"כ לא בא ע"י כסף וזהב אלא מה' יצא הדבר. והמתנות שנתן אליעזר היו לאחר מעשה. וא"כ למה הררה יעקב; אליעזר נטל י' גמלים 'ואני לא נזם אחד ולא צמיד אחד'. הנביא ישעיה תובע: "מִי בָכֶם יֵרָא ה' שִׁמְעַ בְּקוֹל עֲבָדָיו אֲשֶׁר הֵלֵךְ חֲשֻׁכִים וְאֵינִן נֹגֵה לֹו יִבְטַח בְּשֵׁם ה' וַיִּשְׁעֶן בְּאַלְקֵינוּ" (ישעיה' נ). תביעה מדוע

איתא במדרש: 'רבי שמואל בר נחמן פתח: "שיר למעלות אֲשָׂא עֵינֵי אֵל הַהָרִים" (תהלים' קכא). "אֲשָׂא עֵינֵי אֵל הַהָרִים" "למלפני ולמעבדני" "מַאֲיֵן יָבֵא עֲזָרִי" "אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה מה כתיב ביה: "וַיִּשָׂח הָעֶבֶד עֲשָׂה גַמְלִים" (בראשית' כד) וגו' ואני לא נזם אחד ולא צמיד אחד... חזר ואמר: "מה אנא מובד סברי מן בריי? חס ושלום, לית אנא מובד סברי מן בריי! אלא "עֲזָרִי מֵעַם ה'... אֵל יִתֵּן לְמוֹט רִגְלֵךְ" (מדרש רבה' 'בראשית' סח ב) ע"ש.

המדרש מגלה לנו שיעקב נחרד ממצבו שהוא הולך להשיג את זיווגו חסר כל ודן עם עצמו; "מַאֲיֵן יָבֵא עֲזָרִי" ולבסוף התחזק ואמר: "מַאֲיֵן יָבֵא עֲזָרִי... ולכאורה, צריך להבין כיצד שייך מצב כזה אצל יעקב אבינו בחיר האבות? ס"ג שנה היה יושב אהל ובדרכו לחרון בדרך אגב ישב י"ד שנים באהלי שם ועבר ללמוד תורה בהתמדה נוראה, שלא הלך אף פעם לישון כל אותם הימים, כמ"ש רש"י על הפסוק: "וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא" (בראשית' כח) 'לשון מעוט; באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר, לא שכב בלילה שהיה עוסק בתורה' עכ"ל, כיצד שייך אצלו מצב של שאלה: "מַאֲיֵן יָבֵא עֲזָרִי"?

בשעה שהלך יעקב אבינו לישון שם מראשותיו אבנים כמין מרזב כדי להנצל מחיות רעות. ועמד על זה הגרש"ז מקלם וכי מה עצה להנצל מחיות רעות בשעה שכל שאר חלקי גופו גלויים ואפילו את האבנים שמראשותיו ג"כ יכלה חיה רעה לסלק וא"כ

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

לכם וישמחו להראות תוקף אמונתם, כשר הצבא הרשום בגבורה אשר יבחר לו תמיד במלחמה החזקה יותר להראות תקפו בנצחונה עי"ש.

וזהו סוד הנסיונות שאינם רק בחינה לאדם אם נאמן הוא לבוראו, אלא לטובת האדם הם ניתנים לחזוק הכרתו ואמונתו, שע"י העמידה בנסיון מתעוררת הכרת הלב ומתחשלת האמונה בבורא. וכמ"ש הרמב"ן על הפסוק: **"וְהָאֱלֹקִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם"** ('בראשית' כב). שכל הנסיונות שבתורה הם לטובת המנוסה, שהמנוסה יתברך, יצוה בו להוציא הדבר מן הכח אל הפועל, להיות לו שכר מעשה טוב, לא שכר לב טוב בלבד עי"ש.

וכפי שכתב המדרש (נה א) על הפסוק: **"וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹקִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם"** **"נִתְּתָה לְיִרְאֵיהּ נִסֵּי לְהַתְנוּסָה מִפְּנֵי קִשְׁטֵי סֵלָה"** ('תהלים' ס). נסיון אחר נסיון וגידולין אחר גידולין, בשביל לנסותן בעולם, בשביל לגדלן בעולם, כנס הזה של הספינה עי"ש.

הביאו בחשבון צד זה שלא יהיה נס, אלא המציאות תהיה כמו שהיא והם ישרפו, קבלו את המציאות כמו שהיא ואעפ"כ, התגברו על עצמם ומסרו נפשם, צריך להתנגש עם המציאות הסותרת ולהתגבר עליה ובהתגברות זו, סוד עליית האדם, במצב זה מחדש הוא הכרת לבו ומקבל משמעות חדשה באמונתו.

וכך תמיד חובה על האדם להדמות לבוראו **'המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית'**, כך האדם צריך בכל יום תמיד לחדש הכרת לבו; **'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים'** (רש"י 'דברים' כו) **"שירו לה' שיר חדש"** (ישעיה מב), ע"י צרוף חשבון ומחשבה לדרכיו.

ולאור דברים אלו נבין, מדוע יעקב שאל את עצמו; **"מַאֲיֵן יָבֵא עֲזָרִי?"** יעקב לא רצה לקבל את הדברים כפשוטם, אלא רצה להיבנות על ידם, יצר קושיא, כדי להתגבר עליה ולהפיק תועלת בחדוש הכרת לבו בבטחון בה'. (אור יחזקאל'). ■

עבודת ה' האמיתית הנותנת מקום לגדול ולעלות, היא דוקא ע"י התעוררות ההכרה הפנימית, לא לקבל את הדברים בשטחיות ובלי פנימיות, אלא לנסות לעורר בעיה ולהתגבר עליה. וכשם שבלמוד הגמרא אפשר ללמוד בפשטות ובשטחיות, אולם הלמדן מעורר קושיות וע"י הקושיות ותירוץם, הסוגיא מתבררת ומקבלים הדברים אור חדש לגמרי, כך בדרכי עבודת ה' דרוש חשבון פנימי על כל מעשה מצוה וע"י חשבון זה שיכול לבוא בצורת קושיא ותירוץ מתבררת ומתלבנת הכרת האדם.

מקבלים את הרעה כמו שהיא בתור רעה ולא בורחים ממנה ע"י הסבר שהיא בעצם טובה, אלא אדרבא דוקא רעה ובכל זאת למרות הרעה אין האמונה זוה ממקומה ואם חי האדם בחשבון כזה בהכרח שתתחדש הכרתו ויגלה אור חדש באמונתו.

חנניא מישאל ועזריה קפצו לכבשן האש לא מתוך בטחון שיהיה להם נס, אלא בין אם ינצלו ובין אם לא ינצלו, הם

לקראת הסוף...

בס"ד

עם הרב **אמונן יצחק שליט"א**

אגם אירועים ויצמן 7

ביום ראשון יב' כסלו 29/11/09

גדרה

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-20:30

אולמי שמש האלה הנשיא בנין כדורי

ביום שני יג' כסלו 30/11/09

בית שמש

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-20:30

מתנ"ס ברקוביץ מעלה יצחק

ביום רביעי טו' כסלו 02/12/09

וצרת

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-20:30

ההרצאות מאובטחות

כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

וב'שופר ניוזטל' 054-4007779

הלכה

מדיני טלטול בשר וזג שאינם מבושלים בשבת

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

כגון: בשר יונה ואווז, אבל בשר בהמה שהוא בשר קשה אין דרך בני אדם לאכלו כשהוא רך בשום אופן ורבים מן הפוסקים העתיקו דברי ה'מגן אברהם' הללו להלכה. אולם הט"ז והא"ר והגר"א חולקים עליו וסוברים: שאף בשר בהמה שהודח, מותר לטלטלו ולכן הכריע ה'משנה ברורה' שבמקום הדחק אפשר לסמוך על המקילים בזה. (שח סקכ"ה ועיין ביאורה"ל ד"ה: 'דחזי').

4. שומן צונן של בהמה, הרי הוא מוקצה ואסור לטלטלו, לפי שאינו ראוי לאכילת אדם במצב זה שהוא צונן וכיון שיהא ראוי לאחר השבת כשיחממו, אינו עומד למאכל בהמה, לכך הרי הוא מוקצה.

5. בשר שהסריח, אינו מוקצה ומותר לטלטלו בשבת, כיון שראוי להאכילו לכלבים ואפילו הסריח בשבת. (שח לא ביאורה"ל ד"ה: 'זכנ').

6. בהמה שנשחטה בשבת על ידי גוי, אינה מוקצה ומותר לטלטלה בשבת, כיון שהיא ראויה להאכילה לכלבים. (שח ביאורה"ל ד"ה: 'זכנ').

7. דג מלוח, או דג מעושן, מותר לטלטלו כיון שהוא ראוי לאכילה כשהוא מלוח, אבל דג שאינו מלוח, הרי הוא מוקצה ואסור לטלטלו, כיון שאינו ראוי לאכילת אדם ואינו עומד אף למאכל בהמה. (שח לב סקכ"ו סקכ"ז). ■

1. בשר חי וכלומר: שלא התבשל בקדירה] קודם שהודח, הרי הוא מוקצה ואסור לטלטלו בשבת, כיון שאינו ראוי למאכל אדם שהרי לא הודח ויש בו איסור דם ואינו עומד למאכל בהמה, כיון שיכול להדיחו ולהאכילו לבני אדם. (שח לא סקכ"ה ביאורה"ל ד"ה: 'דחזי').

2. בשר חי שהודח מערב שבת, אינו מוקצה ומותר לטלטלו, לפי שמאחר שהודח, שוב אין בו איסור דם באכילתו כשהוא חי ואף שאין דרך בני אדם לאכול בשר חי, מכל מקום יש בני אדם שכוססין אותו. (שח לא סקכ"ה).

3. דעת ה'מגן אברהם': שלא הותר לטלטל בשר חי שהודח, אלא בבשר רך

המשגיח דישיבות 'מיר' ו'פוניבז' 'הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל כותב בספרו 'אור יחזקאל': זכורני ב'קעלם' בשנה הראשונה בהייתי שם, היתה הקבלה המרכזית ב'יום הכפורים', להזהר בשמירת השבת!!

גם הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל

דברי אגדה

ראש ישיבת 'חברון' כותב בקבלתו במוצאי יוה"כ: לשמור בכל היכולת ולזכור את השבת, בשביתתו וקדושתו תענוגו וכבודו.

אם הגדולים הללו שהיו מגדולי הדור הקודם בגודל צדקותם, מצאו לנכון להיזהר בזהירות מיוחדת ואף לקבל זאת

בקבלה ביום הכפורים, לשמור את השבת והלכותיה, מה נענה אנחנו קטני קטנים על אחת כמה וכמה שאנחנו מוזהרים להשתדל בכל יכולתנו, להתחזק תמידין כסדרן בהנחלת דיני השבת וכבודה בנו ובמשפחותינו ובוה נזכה להינצל מחבלי משיח, כהבטחת חכמינו ז"ל. ■

המשגיח דישיבות 'מיר' ו'פוניבז' 'הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל כותב בספרו 'אור יחזקאל': זכורני ב'קעלם' בשנה הראשונה בהייתי שם, היתה הקבלה המרכזית ב'יום הכפורים', להזהר בשמירת השבת!!

גם הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל

הליכות עולם

שאלות מעשיות בהלכות שבת, לפי פסקי ה'משנה ברורה'

נערכו במסגרת מפעל 'הליכות עולם' ע"י הרה"ג רם כהן שליט"א

בשבת". מאחר וכבר שנים אין השלט שעל המאפיה נושא את שמו, הסכים לכך ברקוביץ'. בתחילה חשב בלבו שלא לקחת הרווחים מיום השבת, אך כשבאו לחלק הרווחים ביום ג' נוכח לדעת שהיו רווחים משמעותיים מיום השבת ותהא אם אפשר להתחלק גם בהם בהבלעה, כשלא התנו ביניהם מעיקר. מיד פנה לרבו ושאלו מה עליו לעשות? מה הדין ומדוע?

תשובה: נראה דמותר.

כתב המ"ב: 'ודע, דכל הסעיף הזה מיירי שהישראל והאינו יהודי הם שותפים בגוף התנור והמרחץ, אבל אם אין לא"י חלק בגוף התנור, רק שהוא מקבל חלק בריוח בשביל שהוא אופה ומסיק התנור, י"א; דלא מהני בזה, אפילו כשמתנה בתחלה; "טול אתה חלקך בשבת ואני יום אחד בחול" דכיון שגוף התנור הוא

של ישראל, הו"ל כמשכיר לו תנורו על שבת, שסיק לו בשביל זה השכר יום אחד של חול ואסור לטול שכר שבת. ועיין במ"א שמסיק דיש לחוש להחמיר כדעה זו. ודוקא באופן זה שהוא שלא בהבלעה. אבל אם הוא בהבלעה, כגון שאומר לאופה: "טול אתה ב' וג' ימים" שרי, כשהתנה זה בתחלת השותפות. ויש מאחרונים שסוברין; דלא בעינן בזה שאין לא"י חלק בגוף התנור התנו מעיקרא כיון שהוא בהבלעה'. ומוסיף השעה"צ לשיטתם; ואם הא"י נוטל חצי הריוח בכל יום עבור אפייתו, אף להמ"א לא בעינן דוקא שיתנה מעיקרא אם הוא בהבלעה, דהא הוא כאריס ממש. ולכן, אם נתפרסם שהוא אינו שכיר יום, דתו ליכא משום מראית עין, כנ"ל בסימן רמג, שרי. (רמה א, מ"ב סק"ח, שעה"צ סק"ז). ■

שאלה מעשית: ברקוביץ', שהיגר מאירופה לארה"ב לפני שנים רבות, פתח מאפיה משפחתית בשכונה היהודית ב'ניו יורק'. בנו המשיך אחריו במסורת המשפחה. לימים ננטשה השכונה ע"י מרבית יהודיה ובמקומם אכלסו את השכונה מהגרים חדשים מארצות מזרח אסיה ודרום אמריקה. ברקוביץ' הבן המשיך להפעיל את המאפיה והתפרנס ממנה בכבוד. לפני כשנה, הבטחון האישי בשכונה נעשה חמור ואשתו לחצה עליו לעזוב. קרא ברקוביץ' לעוזרו הגוי הותיק והציע לו הצעה שקשה לסרב לה הוא יתן מחצית הרווחים כשהציוד נשאר שייך לברקוביץ' והעבודה כולה תיעשה ע"י העוזר הגוי. וכל יום שלישי יחלקו את הרווחים של השבוע שעבר. הא"י הסכים, אך אמר לו: "שאם כך, הוא מעונין להפעיל את המאפיה גם

פרשת 'ויצא'

"וְיִהי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רַחֵל בַּת לָבָן
אָחִי אִמּוֹ וְאֶת צֹאן לָבָן אָחִי אִמּוֹ ...
וַיִּשַׁק אֶת צֹאן לָבָן אָחִי אִמּוֹ"

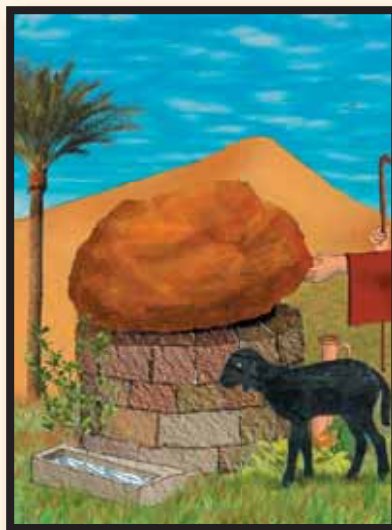
מדוע הזכר בפסוק 3 פעמים הלשון: "אחי אמו"?

פנינים לפרשה

"וַיִּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה"

וכתב רש"י: 'לא היה צריך לכתוב אלא: 'וַיֵּלֶךְ יַעֲקֹב חֲרָנָה' ולמה הזכיר יציאתו? אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום, עושה רושם'.

'עוד י"ל: דבכל אדם היוצא ממקום למקום יש בזה אופנים; או דעיקר תכליתו היא היציאה ממקום הראשון משום איזו סבה וע"כ מוכרח הוא לילך למקום אחר, אבל עיקר כונתו ורצונו היא היציאה. או, משום דצריך להיות במקום השני וזהו עיקר תכלית כונתו בההליכה. וביעקב נתלכדו שתי הכונות; דעיקר כונתו בהליכתו לקיים מצות כיבוד אב ואם, דרבקה אמרה לו: "הנה עשו אחיה מתנחם לך להרגך; ועתה בני שמע בקלי וקום ברח לך אל לבן" (בראשית' כז). דעיקר כונתה היה שלא יהיה בבאר שבע מקום שעשו שם והעיקר בזה הוא היציאה. וליצחק לא אמרה כל זאת רק שלא יקח אשה מבנות כנען. וצוה לו: "קום לך פדנה ארם... וקח לך משם אשה מבנות לבן" (בראשית' כח). ותכלית ציוויו היה ההליכה לחרן. ויעקב קיים דברי שניהם; שהוא היציאה וגם ההליכה לחרן ושניהם היה אצלו לעיקר ותכלית. וזהו שאה"כ בפרשה שלמעלה: "וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל אָבִיו וְאֵל אִמּוֹ וַיֵּלֶךְ פְּדָנָה אֲרָם" וישמע יעקב אל אביו ואמו וילך פדנה ארם, שנתכוין לקיים דברי שניהם. ומצאתי ב'אהל יעקב' שכתב כעין זה'. (בית הלוי' בראשית' כח י').

"וַיֵּדֵד יַעֲקֹב נֶדֶד לְאִמּוֹ אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי" (בראשית' כח)

מבאר ה'כלי יקר': 'חלילה לומר שהיה יעקב מסופק בהבטחת השי"ת, כי כבר אמר לו האלקים: "וְהָנָה אֲנֹכִי עִמָּךְ וְשִׁמְרְתִּיךָ כְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְדָּךְ". אלא ביאור הענין הוא: שיעקב לא בקש כלל על שמירת הגוף שכבר הובטח בו, אלא בקש עכשיו על שמירת הנפש מן החטא. והעד על זה, כי בהבטחת השי"ת נאמר: "וְשִׁמְרְתִּיךָ כְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְדָּךְ" ויעקב אמר: "וְשִׁמְרְנִי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ" והיה לו לומר: "וְשִׁמְרְנִי כְּכֹל אֲשֶׁר אֵלֶיךָ". גם מלת "אֲנֹכִי" מיותרת לגמרי. הקב"ה אמר: "וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל הָאָדָמָה" תלה ההשבה בהשי"ת. ויעקב אמר: "וְשִׁבְתִּי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי" תלה ההשבה בעצמו. השי"ת אמר: "אֶל הָאָדָמָה" ויעקב אמר: "אֶל בֵּית אָבִי". מכל השינויים האלו נוכל ללמוד; שיעקב לא בקש כי אם על שמירת הנפש מן החטא, כי זה דבר התלוי בבחירתו של אדם וצריך גם עזר אלקי, שכן התפלל

דוד ואמר: "הַעֲבֹר עֵינִי מִרְאוֹת שָׁוְא" (תהלים' קיט לו). לכך הזכיר בשמירת הגוף: "וְשִׁמְרְתִּיךָ כְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְדָּךְ" הזכיר לשון: "כֹּל", כי כל הדרכים בחזקת סכנה והליכתו בדרכים רבים. אמנם הדרך הטוב, אינו כ"א אחד, ע"כ אמר: "וְשִׁמְרְנִי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה" כמראה באצבע אל איזו דרך מיוחד אשר יאמר עליו כי הוא זה והוא דרך ה' בתורה ומצוות, כי כבר אמר: "אֲכַן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה" כי משם תצא תורה, ע"כ אמר: "הַזֶּה" כמראה באצבע על דבר שהוא לפניו והוא בית אלקים אשר ממנו דורכים דרך סלולה לילך בדרכי השי"ת. ולפי שההליכה בדרך התורה תלוי בבחירתו של אדם, ע"כ הוסיף מלת "אֲנֹכִי" ואמר: "אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ", כי בי תלוי הדבר בצרוף העזר האלקי אשר עליו אמר: "וְשִׁמְרְנִי". ולכך אמר: "וְשִׁבְתִּי בְּשָׁלוֹם" שלם מן החטא. ותלה ההשבה בעצמו כי הדבר תלוי בבחירתו כאמור. ובענין שמירת הגוף אמר: "וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל הָאָדָמָה" כי "אֲרָץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דָּרַשׁ אֶתְּךָ תָּמִיד" (דברים' יא). ע"כ ביותר הוא צריך שמירה בחו"ל מבארץ. לפיכך לא הוצרך הבטחה כי אם שישבו אל האדמה לא"י וכבואו אל האדמה הרי הוא נשמר ממילא. אבל בענין השמירה מן החטא שלא ילמד מדרכי לבן ולא דוקא לבן, שהרי אפילו הכנעני יושב הארץ לא טוב עשה בעמיו ויש לחוש שלא ילמוד גם מדרכי האמורי, ע"כ אמר: "אֶל בֵּית אָבִי" כי אז ינצל מחשש זה, שלא ילמוד מדרכי הרשעים'.

"וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֹׂר אֶעֱשֶׂרנִי לָךְ" (בראשית' כח)

הגמרא ב'כתובות' (ג.) לומדת מפסוק זה: שמבזבו לצדקה אל יבזבו יותר

יעקב ויגל את האבן מעל פי הכאר וישק את צאן לבן אחי אמו (בראשית' טו)

'הזכיר בכתוב הזה כמה פעמים: **"אחי אמו"** להודיע כי כל מה שהשתדל יעקב בצאן להשקותם ומה שהיה חומל על רחל בת לבן, לא עשה לכבוד לבן רק לכבוד אמו, בשביל שהיה **"אחי אמו"**. ומפני זה בכל פעם שיזכיר הכתוב שמו של לבן הרשע יזכיר בכל פעם **"אחי אמו"**, לבאר: כי לא היה משקה צאנו של לבן כי אם בשביל שהיה **"אחי אמו"** וזכר בלבו את אמו אשר אהבתו, שנתנה לו העצה הזאת לבא אליו. (רבנו בחיי). ■

תרנ"ו והפרמ"ג (שם) כתבו: שעל לאו שעובר רק בשב ואל תעשה, לא חייב להוציא כל ממונו.

ה'אמרי בינה' (דיינים יט) תירץ: ששאני צדקה מל"ת דעלמא, כיון דכתיב: **"אפס פי לא יהיה בך אביון"** (דברים' טו) דחייך קודמין.

המהרי"ל דיסקין תירץ: שלא זו רק מחזק את המעשה ד'**פתח תפתח**' וכשאר מחייב ועשה אין לאו.

"ויהי כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו ויגש"

מחומש מנכסיו (שני עישורים = הווי חומש). והרמ"א (אור"ח תרנו) פסק: שגם על כל מצוה, לא יוציאו יותר מחומש.

הקשו האחרונים: כיון שהצדקה יש גם ל"ת ד'**לא תקפץ את ידך**' (דברים' טו). ובלאו הרי צריך לבזבז את ממונו וא"כ כיצד אמרו עד חומש?

בשו"ת 'תשובה מאהבה' (ח"ב) כתב: שבלאו, עובר רק כשיש בפניו עני ואז באמת חייב לבזבז בלא שעור. ורק להפריש צדקה לא מחויב יותר מחומש. אך מלשון הרמב"ם (ז ממתנו"ע א) משמע שגם כשעני לפניו לא מחויב ליתן יותר מחומש.

החת"ס בהגהות על השו"ע אור"ח

שו"ת חברותא

האם ניתן לתת ממעשר כספים למתנות אביונים בפורים?

ומשמע מדבריו; שאין חיוב כלל בדבר, אלא מנהג. וכן העלה בספר 'משנת חכמים' (יסודי התורה' יז), שאין למעשר כספים עיקר לא מן התורה ולא מדברי סופרים, אבל אם נהג הרי זה מנהג של מצוה, שאין לבטלו כלל, אלא לצורך גדול ע"ש. ועייין בשו"ת 'חות יאיר' (רכד) בתשובה להגאון רבי דוד אופנהיים הנ"ל, שכתב: שדעתו נוטה לדברי הב"ח, שהרי לא נזכר בתלמוד שום דבר מענין מעשר כספים. וכן נראה מהרמב"ם והסמ"ג ושאר פוסקים שלא הביאו דרשה זו, אלמא דס"ל דההיא דרשה ד'ספרי' אינה אלא דרך דרש ואגדה. וכבר אמרו ב'ירושלמי' ('פאה' פרק ב הלכה ד): **'אין למדין הלכה, מן האגדות'** וכל שכן בדבר שלא נזכר בש"ס כלל. עכת"ד. ולכאורה לפי מה שכתב ה'פרי חדש' (קכח ס"ק כ) שאף מה שנזכר במדרש ולא נזכר בש"ס כלל, מי יוכל לחלוק על המדרש כשאין ראייה להיפך מהש"ס. וכן כתב בספרו מים חיים בחדושו ל'ברכות' (לד). וכן הובא ב'תוספות רבי עקיבא איגר' ('ברכות' ה אות לו). ועל כל פנים הנהגה להפריש מעשר כספים ממשכורתו ומרווחיו, נעשה הדבר עליו כדיון נדר ואסור לבטל מנהגו וכמ"ש מהר"ם מרוטנבורג הנ"ל. אלא אם כן אמר בפירוש בתחילת מנהגו, שהוא נוהג כן בלי נדר (וראה בבית יוסף 'אורח חיים' סוף סימן ק"ס). ועייין ב'ברכי יוסף' יורה

המשך בעמ' 6 <<<

וחומש זה שאמרנו, שנה ראשונה מן הקרן, מכאן ואילך, חומש ממה שמרויח בכל שנה. (והוא מהרמב"ם 'מתנות עניים' ז ה).

אמנם, ה'בית חדש' (ביורה דעה' סוף שלא) כתב: שמעשר כספים אינו לא מן התורה ולא מדרבנן.

ותמה עליו ה'ט"ז' (שם ס"ק לב): שהרי לעיל (רמט) מבואר שהוא חיוב גמור. וכן הקשה בשו"ת 'שער אפרים' (סי' פ"ד) על דברי הב"ח, מה'ספרי' שיש אסמכתא מהמקרא למעשר כספים ואם כן, על כל פנים יש בזה מצוה דרבנן ע"ש.

והגאון רבי יהושע אייזיק חריף בשו"ת 'נחלת יהושע' (חלק ב דרוש ט, דף כד ע"ד), כתב לישב קושיית ה'ט"ז על הב"ח הנ"ל: שמה שאמרו שחייב במעשר כספים, זהו מתורת צדקה ולא מתורת מעשר, שבמעשר עני (מן התבואה) כופין להוציא וכמ"ש ב'חולין' (קל:): **'וזה יהיה משפט הפהנינים'** (דברים' יח). 'שהמתנות דין'. אבל מעשר עני מן הממון, אינו רק מתורת צדקה ואין בית דין מוזהרים לכפותו.

אולם בשו"ת 'מהר"ם מרוטנבורג' דפוס 'פראג' (עד) כתב: מעות מעשר, מאחר שהחזיקו לתת אותם לעניים, אין לשנותם למצוה אחרת, שאע"פ שאין מעשר כספים מן התורה אלא מנהג, הא קי"ל (נדרים טו): **'דברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור, אי אתה רשאי להתירם בפניהם, משום שנאמר: "לא יחל דברו"** (במדבר' ל') והיינו: 'בל יחל' מדרבנן.

מערכת 'חברותא' מיוחדת ל'גנזי המלך'

שאלה: הנוהגים להפריש מעשר כספים ממשכורתם ומרווחיהם מידי חדש בחדשו, האם רשאים להוציא ממעות אלה למתנות לאביונים בפורים, או למעות הניתנות זכר למחצית השקל?

תשובה: כתב בשו"ת 'יחווה דעת' (א פז): בתוספות 'תענית' (ט). כתבו: **'עשור תעשור את כל תבואת זרעך'** (דברים' יד). איתא ב'ספרי': **'אין לי אלא'** ושחייב אדם לתת מעשר מן תבואה. (ורווחים הבאים מן רבית (מן העכו"ם), פרקמטיא וכל שאר רווחים, מניין? ושחייבם במעשר] - תלמוד לומר: **'את כל תבואת זרעך'**. כלומר: שיכול היה הכתוב לומר: **'את תבואת זרעך'** וכתב: **'כל'** ובא הכתוב לרבות רבית (מן העכו"ם) פרקמטיא וכל שאר רווחים'.

וכן הוא ב'הגהות מרדכי' (בבא בתרא' א סימן תרנט). וכן כתב בשו"ת התשב"ץ (א קמד) בשם מדרש 'תנחומא' (פרשת 'ראה' אות יח).

וזה לשון מרן ה'שלחן ערוך' ביורה דעה' (רמט א): **'ישעור נתינת צדקה - אם ידו משגת, יתן כפי צורך העניים. ואם אין ידו משגת כל כך, יתן עד חומש נכסיו למצוה מן המובחר. ואחד מעשרה היא מדה בינונית. פחות מכאן, עין רעה.'**

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 5 >>>

וכן נראה לי לענין פורים, שנוהגים לתת זכר למחצית השקל וכל שכן שההוצאה על משלוח מנות ומתנות לאביונים לא יוציא ממעות מעשר אלא מן המעות שלו ע"כ. וכן כתבו ה'כנסת הגדולה' וה'מגן אברהם' (תרצד), לענין מתנות לאביונים. ■

וכן פסק בשו"ת מהרי"ל (נו) ע"ש. ונראה שהוא הדין למעות שנותנים זכר למחצית השקל, שאין לתת אותם ממעות מעשר. וכן כתב השל"ה (במסכת 'מגילה' עמוד הצדקה דף רס.). בזו הלשון: **"כל דבר שבחובה, אינו בא אלא מן החולין"** וכמבואר בחגיגה (ה.).

דעה' (רמט סק"ג). ולפי זה נראה; כי מאחר שאדם הנוהג להפריש מעשר כספים, נעשה הדבר עליו בגדר חובה, לכן אינו רשאי לתת ממעשר זה לחובת המצוה של מתנות לאביונים של יום פורים, שהרי אמרו בחגיגה (ח.): **"כל דבר שבחובה, אינו בא אלא מן החולין"**.

יהודי יקר!

אל תישאר לבד - התחבר לתורה!
אברך תלמיד חכם ילמד אותך תורה.
ללא תשלום!

התקשר עכשיו: 050-416-60-70

אברך יקר!

אל תשאיר את אחיך לבד!
הצטרף לאלפי האברכים המתנדבים
ללמד תורה פעם בשבוע

התקשר עכשיו: 050-416-60-70

חדש ב'שופר'

ניתן להשיג ציציות ומטפחות ראש

עם הלוגו של 'שופר'

03-6777779

בין השעות 10:00-18:00

חדש ב'שופר'

ניתן להטעין נגני mp3 - mp4 במחיר 4 ש"ח להרצאה

פרטים ב'שופר' 03-6777779 בין השעות 10:00-18:00

שבת נופש

עם הרב אמנון יצחק שליט"א

במלון 'כינר' פרשת ויחי טו' - טז' טבת 2010/1-2

במלון 'כינר' פרשת כיתשא יט' - כ' אדר 2010/3-5

לא למגויים! בתשלום מראש

03-6777779

בין השעות 9:00-15:30

YISMACH ישר משה MOSHE

נופשים במלון בית קיי נהריה
(מסוף לביתו של רבי דוד אבותעירא שליט"א)

שבת תורנית - תנוכה

שישי, שבת א' - ב' טבת 18-19/12

בהשתתפות הרב אמנון קוואט שליט"א
פריה כביר לווניות ושלום-בית

כרי רטא נרחבים, מטחקה, כריכה מחוממת.

הכרטיסים כהכשר מיוחד

השאר כל הפרטים ב"ד חשבת התורה ויחי ויחי

הכרטיס והודו

ניתן לחזות חוג בית בנושא הפרשת חלה
ללא כל תשלום

לא תקדיש חוב שניק' לחשבון הולדת ולמנוח אהוב

לבדל חולין! אולקא למנוח ונתיב באהבתך

לפרטים: "ישיבה משה" ת"פ 03-6783030

מעשה ברופא שהפריז במחיר

מאת הרה"ג יעקב שולביץ שליט"א

והרופא הסכים לכך. לאחר שהבריא החולה, יעץ לו חברו שלא לשלם את התשלום המלא עבור הבקור ולטעון כלפי הרופא, שהוא לא התכוון לשלם סכום גבוה כל כך עבור מעשה כה פשוט וכי הוא "שיטה" ברופא שניצל את מצבו הרחוק כדי לדרוש את התשלום הזה.

מה היא ההלכה במקרה הזה?

לפליאתו, ענה לו הרופא: כי על כתיבת האשור הזה הוא חייב לשלם לו את התשלום המלא שלוקח רופא מומחה וכל זאת, כאשר בסך הכל היה הרופא צריך להוציא מהמדפסת את האשור ודבר זה לקח לו פחות מדקה אחת.

החולה הסכים לשלם לו את המחיר הזה, אך בקש לדחות את התשלום עד שיחזור מבית החולים

מעשה באדם מחוסר אמצעים, שהיה זקוק באופן דחוף לאשור רפואי על מחלתו, כדי שיוכל להתקבל באופן מידי בבית החולים, ללא צורך לעבור את חדר המיון, כי השהיה הממושכת בחדר המיון עלולה לדחות את הטפול הדחוף שהוא נצרך לו.

הלך אל הרופא המומחה שהכיר את מחלתו ובקש ממנו את האשור הזה.

ההשתתפות בשעור ב'אולפני שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק, בתאום מראש בלבד: 03-6777779-03
התשובה לשאלה הנ"ל תנתן בשעור ביום חמישי בשעה 20:30 בערב בלמוד עם חברות בשיבות 'אהל יהודה'
ניתן לצפות בשדור חי באתר שופר: www.shofar.net
בקרוב יהיה ניתן לרכוש דיסקים של השעורים הקודמים

הטיח שנתבקש לשלם

תקציר התשובה:

1. במסכת בבא קמא דף צ"ח: נחלקו אמוראים; אם אומן קונה את שבח הכלי שעשה עד שבעה"ב ישלם שכרו, או שהשבח נקנה מיד לבעה"ב? ומתבאר שם שאם אין האומן קונה את השבח, הרי הכלי כולו כולל השבח שייך לבעל הבית בלבד והאומן חייב לשלם אם קלקל את הכלי אחרי שהשביחו.
2. להלכה; השו"ע פסק (חו"מ ש"ו ס"ב) שאין אומן קונה את שבח הכלי. וא"כ הרי האומן שקלקלו חייב לשלם לבעה"ב. אבל הש"ך שם (סק"ג) פסק שאם האומן מוחזק הוא יכול לסמוך על הפוסקים שפסקו שאומן קונה בשבח כלי ופטור.
3. עוד מבואר בגמרא שם; שאם בעה"ב נתן לאומן צבע לצבוע בגד ואחרי הצביעה האומן קלקלו, בזה לכו"ע אין האומן קונה את השבח, כיון שאין ההשבחה מתיחסת לפעולת אומנות האומן, אלא מתיחסת לצבע של הבעלים. וממילא חייב האומן לשלם על הקלקול.
4. טיח אינו דומה לצבע. ואף אם הטיח הגולמי שייך לבעלים, הרי האומן השביח את הטיח הגולמי ע"י ערבובו בחומרים נוספים והפכו למוכן לשמוש וממילא האומן קונה את השבח ופטור מספק, כנ"ל אות ב'.
5. אם אפשר לתקן את הנזק, א"צ לשלם מחיר פחת ערך הדירה, אלא לשלם את דמי התיקון (חזו"א ב"ק סי' ו' סק"ג). אלא שבמעשה הטיח לא שייך להשיג טיח אחר מומחה כמומחיותו של ניסים ולכן עלה נדון התשלום של פחת ערך הדירה המטוחת.
6. וכן במעשה הסייד, אף אם יקלף את הסייד ולא יגבה שכר עבודתו, יצטרך עדין לשלם את הפער בין שכר עבודתו המוזל למחיר סייד רגיל.

האנציקלופדיה

שמהזירה אלפים בשרשרת

© כל הזכויות שמורות. התקליטור נשאר בבעלות הבעלים של המיזג'ר. ותמורת התשלום שימוש לעצמו לעולם. אבל אין זכות להעתיקו עובר על איסור נמור של גזל. ברשות, ויכולים להובעו בדיו, וכל הקונה העתקה ואף העתקה מהעתקה, הרי הוא מפרז. לפרט תשלום 1727

מחיר מבצע 100 ש"ח

DVD

דיסק התקנה
1 פ"ס

האנציקלופדיה

של הרב אמנון יצחק שליט"א

84 סרטים והרצאות מחולקים ל-1727 מקטעים

106 נושאים שונים

880 תתי נושאים

32 שירים וקליפים

84 סרטים והרצאות מחולקים ל-1727 מקטעים
106 נושאים שונים 880 תתי נושאים 32 שירים וקליפים

ניתן להשיג במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בניברק

03-6777779 בין השעות 9:00-18:00